

nasrati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hiltnerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Naše meščanstvo.

Tužnim srcem gleda rodiljub na žalostno stanje našega naroda. In če vprašamo, kje je glavni vzrok, da ne moremo prav napredovati, odgovoriti si moramo, da naj bolj zavira pomankanje meščanskega elementa. Kmečki stan se pretrdovratno drži svojega posla, idejam sicer ni nepristopen, pa redko ga je pripraviti, da bi zanje agitiral, navduševal se; tudi duševni izdelki drugih, ne kmetijskih strok ga le malo zanimajo; z eno besedo, meščan je bolj vnemljiv za nove ideje in iznajdbe; on je „agens“ v življenju narodov. Veliko število našim kraju nakopičenih ljudi je tudi pred vsem pripravno za hitro razširjenje kake ideje.

Pa naš slovenski meščan se je večinoma odtujil svojemu narodu, in to je tista rana, ki jo moramo pred vsemi družimi zaceliti. Pred nekimi dnevi se je preresetavala ideja, da naj bi se ustanovil nemški list v slovanskem duhu, kateri bi imel namen, pridobiti naše meščanstvo za nas. Ne dá se tajiti, da je nemški jezik v veliki meri „umgangssprache“ po naših mestih, kakor tudi po tisočletni germanizaciji drugače mogoče ni. Tudi na Češkem je tako. Zato so ustanovili češki rodoljubi velik dnevnik v nemškem jeziku („Politik“), kateri je zares dosti pripomogel, da je pridobil velik del češkega meščanstva za Slovanstvo. Mnogi pripoznavajo, da so Slovani, vendar so navajeni, vse nemški čitati in beró dunajske liste in ljubljanski „Tagblatt“, kateri jih navdajajo s slepim sovražtvom do Slovanstva. Potreba nemškega dnevnika pokazala se je celo na Hrvatskem, kjer se je ustanovila Agramer Zeitung in „Kroatische Post“. Žalostno je sicer, da bi morali mi pisati v tujem jeziku za domače koristi, pa okolščine nas k temu silijo, in to lažiti se moramo, da je to le prehodni stan, dokler si z narodno šolo ne pridobimo v slovanskem jeziku izobraženega meščanstva.

Izrekla se je misel, da bi morda zadostovalo, ko bi bil en nemški list za Slovence in Hrvate; pa tu je treba opomniti, da se vsi provincijalni listi le vzdržujejo na podlagi okolščine, ker se občinstvo zanima za domače lokalne novice. Če bi prav v Zagrebu izhajajoč nemški časnik hotel sem ter tje v člankih ozirati se na Slovence, vendar ne bi si pridobil dosti čitateljev na Slovenskem, kjer hočejo ljudje brati novice iz Ljubljane, kot središča Slovenije, ter važnejše dogodke iz drugih slovenskih mest. Ako bi se mi politično združili s Hrvati v eno deželo, potem se ve da bi zadostoval en nemški dnevnik v Zagrebu. Dokler tega ni, moramo misliti na ustanovo nemškega lista v Ljubljani, ali pa bi morda bilo dovolj, da izdava „Narod“ nemško prilogo. Saj tudi v Zadru list narodne stranke v obeh jezikih izhaja.

Drugo sredstvo za povzdigo narodne zavesti v mestih zde se mi čitalnice. Saj osno-

vane so bile v ta namen, in nekdo jih je imenoval „ognjišča“ narodnega duha. No, ta ognjišča so večinom izgorela, prvotni ogenj narodnega navdušenja je že skoraj povsod ugasnil, ker ni nikoga, da bi mu nove reje dajal. Narodnjaki v mestih so se umaknili nemčurskemu pritisku, namesto „sokolskih društev“ stopile so „feuerwehrske“, in so narodni duh v mestih že skoraj zadušile. Narodnjaki v mestih se morajo vnovič bolj vneti za svojo težko nalogo; ako se čutijo preveč osamljene, naj stopijo v zvezo z rodoljubi med kmeti živčimi, ki jim gotovo podpore ne bodo odrekli.

Naša stranka brani vendar toliko iskrenega rodoljubja v sebi; čudno bi bilo, ko bi s tem svojim rodoljubnim ognjem ne mogla oživiti plamena domovinske ljubezni tudi po naših mestih. Čitalnice pa bi se morale postaviti na bolj ljudsko stališče, da bi zvabile k sebi bolj kmečke še le pred kratkem iz dežele v mesto naselivše se meščane. V mnogih čitalnicah vladal je do zdaj nek aristokratski duh, ki je bil menj premožnemu meščanu zopern, in tako je kmalo prišlo do tega, da se je vsa slovenska stranka v dotičnem mestu omejila na ude čitalnice, ki so mnogokrat tako osnovane, da odločuje gizdavost obleke, in prvo besedo imajo radi trgovski pomočniki, ki se še za volilno pravico ne potrudijo; pošteno narodni čevljarški pekovski ali mesarski mojster pa si ne upa vanjo stopiti, ker v obleki ne more ali neče konkurirati s čitalničarji. Mož le prerad vse slovenstvo sodi po onih gospodih v čitalnici, ki ga čez ramo pogledujejo, ker nema suknje po najnovejši modi vrezane, in tako pade nemškutarskim agentom v roke, ki znajo večidel z ljudmi vse drugače ravnati, ter se mu to liko dobrikajo in laskajo, da na zadnje sam verjame, bogve kako imenitna oseba da je, in še le bo, ako pristopi k „liberalni“ stranki.

Čitalnice so postale plesališča, kamor zahaja mladi svet, ne da bi ga gnala narodna navdušenost, ampak privabi ga želja po zabavi. Rodoljubje mladih gospodov in gospic se kaže v tem, da med seboj v edino zvečičavni švabščini kramljajo, sicer pa se iz Slovanstva norčujejo, posebno ženstvo, kateremu je slovenščina mnogokrat še „zu gemein“. Da se tedaj ta gizdavi rod zabava, narejene so čitalnice, in očetje se na prošnjo „mame“ vpišujejo v čitalnice, da imajo hčerke po zimi kam plesat hoditi.

Čitalnice bi se morale tako preustrojiti, da bi se zbirali v njih možaki, davkoplačevalci in volilci, tisti možje, na kojih ramah vse sloni, da bi se tam pogovarjali, poslušali tudi govore bolj izurjenih govornikov. Znanstveno predavanje bi bilo na mestu, pa brez vsake ustopenine, in pri izbiranju predmetov moralo bi se gledati na stvari, ki vse zanimajo, in so vsem koristne, in ogibati se preučeni in ljudstvo ne zanimajočih predmetov. Posebno bi se naj

oziralo na narodno gospodarstvo, ker to je predmet, ki vsacega zanima, in ves narod misli v prvi vrsti na to, kako bi si iz revščine pomagati. K takim, v lahko umljivem jeziku govorjenim predavanjem bo vsak rad prišel, in čitalnice bodo postale šole za odrasčeno ljudstvo, kar je bil njih prvotni namen.

Tretje sredstvo se mi vidi razširjevanje narodne literature med meščanskim ljudstvomr posebno med mladino. Reklo se bo: „saj so bukvarne, kdor si kaj želi, saj lahko tam kupi.“ Pa tu ni v račun vzeta popustljivost in apatija, rekel bi skoraj nemarnost. Slovenci še v veliki meri ne čutijo potrebe, da bi se literarno izobražili, ta potreba se jim mora še le vcepiti, in če ni drugače, se jim morajo knjige vsiliti; saj se mora tudi otrokom marsikatera reč vsiliti, in mnogi so v marsikakem oziru še otroci. Ko bi mi imeli toliko denarja, kolikor imamo rodoljubja, dali bi boljše izdelke naše literature v mnogih tisočih eksemplarov natisniti, in med ljudstvo zastoj razdeliti; pozneje, ko bi se branju privadili, bi slovenske knjige sami radi kupovali. Pri čitalničnih tombolah naj bi bile med dobitki vedno tudi nekatere slovenske knjige.

To so tri sredstva za narodno agitacijo med našimi meščani. Če kdo še za katero več, naj ga objavi. Vsakako moramo vso svojo pozornost obrniti na naša mesta, da pri prihodnjih volitvah ne bomo več tako propadli v mestih, kakor pri poslednjih. Treba je že prej leta in leta delati in pot pripravljati, in ne odlašati agitacije do zadnjega dneva. Ako le hočemo, znamo mnogo mest po Slovenskem za se pridobiti, pa treba bo več dela, več požrtvovalnosti, nego do zdaj. Rodoljubi na noge!

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Enajsta seja 12. oktobra. (Konec.)

Dr. Vošnjak zavrne najprej nekaj trditev nasprotnih govornikov, ki so sami pripoznali, da ta postava ni popolna. Potem se loti postave same. Po vseh drugih zborih je navada, da se važne reči jim predlagajo po deželnem odboru ali po vladi. To postavo pa je predložil samo eden (Vesteneck) zavoljo britkih skušenj, ki jih je imel pri ljudeh zaradi svojega odurnega ravnanja z njim. Prašana ni bila ne vlada, ne deželni odbor, ne šolski svet in tudi mesto ljubljansko ne, in vsi ti so vendar najvažnejši faktorji pri šolski postavi. Po tej se kratijo pravice ljudstva, a bremena se mu povišujejo. Vendar bi se jej ne upiral, če bi bila pri nas enakopravnost, da bi se namreč šolski sveti pravično, ne pa pristransko volili. Tako pa je ta postava le političnega pomena. Prosila sta za-njo le dva moža, učitelji so bili prisiljeni. Peticija za-njo je vrh tega še silno razžaljiva za krajne šolske svete, ker se jim očita, da udje njihovi so navadno o šolskih rečeh popolnoma nevedni. Če se ta

postavba vpelje, potem bo še le ljudstvo zgubilo vse veselje do šole.

Dežman misli, da je postavba še boljša zato, ker jo je sestavil le eden, ki je v šolstvu popolnoma izveden.

Dr. Zarnik spodbija postavbo že zato, ker se je rodila le po frazi. Kar nas je l. 1866 premagal pruski „šomašter“, posnemamo vse nemško, tako smo tudi pričeli boj proti cerkvi. V Ameriki se država ne meni za šole, tudi nima organov za to, šole imajo v rokah le občine, isto tako na Angleškem, kjer ima vlada v rokah le šole za uboge. — Kar se pa tiče šolske postavbe pri nas, sta krajni in okrajni šolski svet čisto nepotrebna, ker tako le deželni šolski svet vse odločuje. Za okrajne nadzornike bi bili najboljši in najcenejši duhovni, kakor so že bili, tudi noben sedanjih okrajnih šolskih nadzornikov ni toliko učen, kakor dekan. Tudi je za šole dobro, če živita učitelj in duhovnik v sporazumljeni med sabo. Šola brez vere ni nič, saj je še pruski cesar rekel, da se brez vere ne dá vladati. On (govornik) si dobro ljudsko šolo misli tako-le: Za ravnatelja bodi župnik ali kaplan, ker je več učil se, kakor učitelj; krajnega in okrajnega šolsk. sveta ni treba, odborov je sploh preveč. Izbrati in prezentirati učitelja ima pravico občinski zastop, imenuje ga deželni šolski svet. — Določanja šolska postavba je le nekak kompromis z vlado, a nikakor ni bila po volji narodne večine deželnega zbora. Slednjič povdarja to, da je deželni šolski svet čisto birokratičen in navede nekaj izgledov o tem, Dežmana pa vščipne zaradi nedoslednosti njegove, očitajoč mu, da je nedavno bil zoper povišanje plač učiteljev in zoper to, da se krajnim šolskim svetom odvzame pravica, imenovati učitelje.

Dežman se zviija in zgovarja, a brez uspeha dr. Bleiweis predlaga zavoljo pozne ure, da bi seja prenehala, a predlog se ne sprejme in zadnjo besedo v splošni debati dobi še Vesteneck kot poročevalec, ki zagovarja svojo postavbo in jo priporoča zbornici, ker čeravno bi je vlada morda ne potrdila, se bodo vendar zvedili vzroki, zakaj ne, in tako se bo drugo leto lahko popravila. Po svoji navadi udriha po duhovnih, „kterih glas je v krajnih šolskih svetih odločljiv“, zato se mora tem svetom vzeti oblast. Tudi narodnjaki so mu trn v peti. Ko je tako celo uro z jako grčevo besedo tako otrobe vezal, se pride do glasovanja, pri katerem nemčurji vržejo Svetčev, pa tudi Lašanov predlog in sklenejo spustiti se v nadrobno posvetovanje postavbe.

S tem se konča seja ob petih popoldne, ko je trajala sedem ur neprenehoma.

Dvanajsta seja 14. oktobra.

Najprej se prebere dopis deželnega predsedništva, ki naznanja, da je državni zbor skličen za 22. tega meseca; naj bi se toraj deželni zbor podvzval z obravnavanjem, da še o pravem času konča se za ude državnega zbora.

Prva točka dnevnega reda je specijalna debata o Vesteneckovi šolski postavbi. Ljubljanski župan Lašan naznanja, da bo o posameznih paragrafi nasvetoval nekatere premembe gledé mesta ljubljanskega.

Poslanec gosp. Svetec prosi besede in reče, da je taka postavba važna za deželo, ker po nji zginejo zadnji sledovi avtonomije deželne. Potrebe ni zá-njo nobene, pred zbor je prišla po samovoljnosti ene stranke, vrh tega se niso zaslislali o nji ne deželni odbor, ne vlada, ne šolski sveti; peticija šolske konference je le umetno, prisiljeno delo. Narodna stranka se je prepričala, da na oni strani ni

nobene pravičnosti zá-njo. Zato se narodnjakom ni mogoče vdeleževati debate, ker se pobija deželna avtonomija; oni nočejo nobene odgovornosti pred deželo zaradi te postavbe in si umijejo roke.

Na to gredó naši poslanci do malega iz dvorane, nemčurji pa pretresajo in popravljajo Vesteneckovo postavbo, katero potem tudi v prvem in drugem branji sprejmó. Pri debati se oglasi večkrat tudi deželni predsednik Kallina, kjer mu na postavbi marsikaj ni kaj všeč.

Ko so nemčurji prereševali svojo postavbo, pridejo narodnjaki zopet v dvorano in daljša obravnavanja vdeležuje se vsa zbornica. Potrdi se predlog deželnega odbora, naj se ne zahtevajo podporni novci udov bolniških društev, za katere bi se iz društvene blagajnice imeli plačevati stroški postrežbe po javnih bolnišnicah, dalje predlogi deželnega odbora o tem, kako ravnati s tistimi deželnimi služabniki in ljudskimi učitelji, ki so še vojaki, kedar so k vojakom poklicani. Določbe so blizo enake onim za cesarske služabnike in uradnike. Dalje se potrdita računski sklep zaklada sadje in vinorejske šole na Slapu in računski sklep deželno-kulturnega zaklada za leto 1877.

Občini Trata se dovoli 33% priklade na davke po vseh tje vsolanih vaséh za napravo šole, občini v Radečah (ob Savi) pa za isti namen 50% za leto 1878, za leto 1879 pa po 100%; vsliši se tudi prošnja šolskega sveta te občine, da se brezobrestno posojilo iz deželnega zaklada povrne še le v treh letih.

Pri tej priliki omeni poslanec grof Barbo, da Radečanom ni treba take šolske plače, kakoršno so zidali; kaj čudno bo videti, če bodo v tako krasno poslopje hodili strgani in lačni otroci; to bo lepa ilustracija šole. Če se bodo po deželi sploh zidale take šole, bodo prišle občine po njih na beraško palico.

Dežman temu ugovarja, rekši, da se je v Radečah le neka druga hiša priredila za šolo, deželni predsednik vitez Kallina pa pravi, da je sam videl to šolo in se mu ne zdi palača.

Temu sledé ustna poročila občinskega odseka in dovoli se: k fari Stari trg poleg Črnomlja spadajočim srenjam za leto 1878 50% priklade za popravo farovških poslopij z nekaterimi pridržki, — dalje po 12% priklade v okraji veliko-laškem in črnomaljskem za ceste v letu 1879; — mestu ljubljanskemu vpeljava takš za popis mrličev po 50 kr. za ogled mrličev tudi po 50 kr., toraj vsega skup po 1 gl. od mrliča, — slednjič občini Liberga poleg Litije priklade po 42% za l. 1879 za poravnaje stroškov razširjenja pokopališča.

Gledé ceste iz Grosupljega na Krko se dovoli, da se stroški za vzdrževanje in popraviljanje za zdaj še zakladajo iz deželnega zaklada.

Zavoljo pozne ure se potem seja sklene in preloži na drugi dan.

Trinajsta seja 15. oktobra.

Zavoljo obširnega dnevnega reda se prične seja ob devetih.

Deželni predsednik vit. Kallina odgovarja na tri interpelacije in sicer:

1. Na interpelacijo zavoljo nameravane nastave davčnih rubiteljev (eksekutorjev); te nastaviti je potreba posebno po tistih krajih, kjer je veliko davčnih zaostankov; za ljudstvo ne bodo novo breme, ker pridejo le na mesto vojakov, ki so se do zdaj pošiljali počasnim plačevalcem na dom; znebil se jih bo lahko vsak, kdor si bo pri davkarji izprosil, da ga za davek še čakajo.

2. Na interpelacijo zavoljo poštarja gosp. Čoža pri sv. Roku. Ta odgovor se glavno suče o tem, da do deželne vlade od Čoža

ni prišla nobena pritožba in da od volitve ni bil zadržan; kar je pa storilo poštno vodstvo v Trstu z njim, deželni vladi nič mar, ker je to vodstvo podložno le ministerstvu kupčijstva; deželna vlada pa ni zahtevala tega, da bi se Čožu vzela pošta.

3. Na interpelacijo zavoljo volitve v Novem mestu in o tej vpeljane sodnijske preiskave, da gledé dveh zatožencev je bilaglavna obravnava pri okrožni sodnji v Novem mestu, katerih ena se bode vršila 19. t. m., druge so bile ustavljene.

Ker je prva točka dnevnega reda tretje branje nove šolske postavbe, gredó narodni poslanci iz dvorane in ostanejo le še nemškutarji, ki popravljajo posebno v slovenskem tekstu, kateri je usmiljenja vredno slabo poslovenjen po uradnem predstavljevalcu. Ko so to delo dognali, potrdijo postavbo in naročé deželnemu odboru, naj jej preskrbi potrdilo cesarjevo, iz česar pa menda ne bo nič, ker je deželni predsednik jako malo zadovoljen z njo, je toraj tudi ne bo dosti toplo priporočal ministerstvu.

O drugi točki dnevnega reda pridejo narodni poslanci zopet v dvorano. Nastavi se pomočen tehnik pri deželnem stavbenem uradu, dokler bo nujna potreba.

Obširna debata se vname zavoljo bolnišnične podružnice na Poljanah. V generalni debati se namreč poslanec gosp. dr. Bleiweis toplo poteguje za predlog deželnega odbora, po katerem se ima ta podružnica, ker je potrebna, še vzdržavati, zoper nasvet finančnega odseka, ki predlaga, naj se ta podružnica čisto popusti in hiša pri prvi ugodni priliki prodá. Če se to zgodi, kam bomo pa devali bolnike? Deželna vlada je o svojem času naročila deželnemu odboru preskrbeti dovolj prostorov zá-nje. Takrat se je kupila hiša na Poljanah, ker se drugače ni dalo pomagati. Saj se zdaj za bolnike ni dosti prostora, kaj bo pa še le potem, če se ta podružnica popusti! Sprejemati pa mora dežela bolnike, ker je k temu vezana po državni postavi. Potem govornik razklada na drobno zgodovino deželne bolnišnice in se izreče odločno proti predlogu finančnega odseka.

Za njim stavi baron Apfaltrern, poročevalec finančnega odseka, še poseben predlog, da se dežela zavaruje proti razširjenju bolnišnice, ker je za zdravstvene zadeve že dovolj storila in tudi državna postavba deželi Kranjski ne naklada, da bi morala obstoječe naprave razrušiti.

Vladni zastopnik vit. Kallina govori zoper predlog odseka. On misli, da mora vsaka dežela skrbeti za svoje bolnike; če zmanjkuje prostorov, to ni slabo, ampak dobro znamenje, ker kaže, da ljudje rajši iščejo pomoči pri pravih zdravstvenih, kakor pri konjedercih ali mazačih. Dokler toraj ni drugih prostorov, se morajo pridržati tisti, ki so.

Tudi dr. Vošnjak se ustavlja baronu Apfaltrernu. Bolnike, ki se zavoljo pomanjkanja prostora ne morejo sprejeti v bolnišnico, ne gre poslati občinam, kakor baron Apfaltrern misli. Lastnih bolnišnic si male občine nikakor ne morejo napraviti, večje pa težko; tudi se k temu ne morejo siliti ne občine ne mesta. To bi bilo le novo breme in če bomo deželi vedno le večje davke nakladali, kam bomo pa prišli!

V posebni obravnavi poprime besedo dr. Bleiweis za podružnico na Poljanah. Ta je potrebna, čeravno ne popolna, je vendar za silo dobro. Tudi je njen vrt jako priležen za barake. Zato stavi predlog, naj se za popravo in ugodnejše priredjenje podružnice na Poljanah

dovoli znesek 4915 gld. po nasvetu deželnega odbora in naj se tudi zidajo barake (pritlični prostori), stroški zá-nje naj se odmerijo.

Deželni predsednik vit. Kallina še enkrat povdarja, naj bi se dežela ne branila pripraviti dovolj prostorov za sprejetje bolnikov. Ko je še dr. Schrey govoril proti dr. Bleiweisovemu nasvetu in za finančnega odseka predlog, seja preneha, da se finančni odsek posvetuje o ugovorih deželnega predsednika in o predlogu dr. Bleiweisovem.

Po zelo dolgem posvetovanji tega odseka poroča baron Apfaltrern, da je premenil prvotni predlog in nasvetuje, naj se dovoli deželnemu odboru za bolnišnično podružnico na Poljanah kredita 1000 gld., pa k večjemu za 2 leti in da se naroči mu, delati na to, da se bo ta podružnica prej ko prej mogla popustiti. Ta predloga se sprejmeta. Dr. Bleiweisov pa propade.

Dr. Bleiweis govori še za barake, ki so že davno sklenjene, pa se na bolnišničnem vrtu le zato niso zidale, ker so vsi sosedje uprli se temu. Vrt pri podružnici na Poljanah pa bi bil zá-nje kakor nalašč; zidati se bodo morale, ker je bolnišnica prepolnjena in se bolniki morajo sprejemati. Pa tudi tukaj njegova ne obvelja.

Dr. Vošnjak potem predlaga, naj bi deželni odbor pozveden za kake bolnišnične zavode po drugih mestih, da bi se potem iz njih napravile bolnišnice.

Zoper ta predlog pa ima dr. Bleiweis pomislke in sicer zavoljo zdravniške pomoči. Ni vsak zdravnik strokovnjak v vseh boleznih, vzlasti pri amputacijah ne. Tudi bi to prizadelo mestom preveč stroškov. Ljubljana jih že zmore, a druga mesta ne. Zato stavi predlog. Naj bi deželni odbor skrbel za to, da si Ljubljana napravi svojo mestno bolnišnico. To se bo deželni bolnišnici veliko poznalo, ker je preteklo leto bilo v nji še čez 13% bolnikov iz mesta.

Dr. Schrey ni za to, čeravno se mu taka mestna bolnišnica potrebna zdi, in ko je še baron Apfaltrern pobijal dr. Bleiweisov predlog, se ta zavrže, dr. Vošnjakov pa sprejme.

Ob ustnem glasovanju propade tudi skonc omenjeni Apfaltrernov predlog z 12 glasovi proti 19, sprejmo pa se tako prenarejeni predlogi finančnega odseka.

Po tej dolgi razpravi pride na vrsto poročilo finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za leto 1879. Tudi ta proračun je bil odsek nekoliko spremenil in nekaj zneskov, vzlasti pri stroških za deželni zbor, skril. Potrebščine je 368.940 gld. 16 $\frac{1}{2}$ kr. zaloge pa 115.813 gld. 98 $\frac{1}{2}$ kr., tedaj primanjke 253.126 gld. 18 kr. Ta znesek se ima pridobiti po prikladi 20% na vse direktne davke, izvzemši doklado za vojaščino in z ravno tolikošno priklado na vžitino od vina, kar znese skupno 297.439 gld., tako da ostane še 44.312 gld. 82 kr. čez; ti so namenjeni deloma za zidanje norišnice.

V generalni debati konstatira najprvo dr. Vošnjak, da je stanje deželnega zaklada kranjskega primeroma ugodno, za kar gre hvala posebno narodni večini zbora in odbora. Nasprotno pa skušnje uče, da povsod, kjer vladajo „liberalne“ stranke, je deficit (primanjkljej).

Narodna večina je celo „vmazano“ gospodarila, vzlasti kar se tiče deželnih uradnikov, ki so povsod bolje plačani. Govornik to potem dokazuje s številkami. Na Kranjskem stane vsa deželna uprava okoli 40.000 gld. — tako, da pride po 10 kr. na vsako glavo; na Štajarskem n. pr. pride že po 16 kr. — Po od-

seku nasvetovane reorganizacije uradnikov se on boji, ker bo le zopet večje breme za deželo, kakor je bila reorganizacija državnih uradnikov po državnem zboru za državo. Prihraniti se nič ne dá. Slednjič konstatira, da narodna večina deželnega odbora zapusti vse v lepem redu in dobrem denarnem stanju, naj le prihodnja večina skrbi, do bo pri njenem odstopu tudi tako.

Dežman pravi, da ni vse tako lepo, kakor misli dr. Vošnjak, dr. Schrey pa, da bo ostala gotovina porabila se za zidanje norišnice. Tudi očita narodnjakom, da so pod njihovim gospodarstvom povišale se deželne priklade na davek. (Dr. Zarnik: dá, toda le za šole.) Dr. Poklukar obžaluje, da se tako važna reč, kakor deželni proračuni, obravnava že tako proti koncu. Čudi se tudi temu, da je finančni odsek oziral se na peticije deželnih uradnikov za povišanje plače, ki se ponavljajo vsako leto, in jih ni dal „ad acta“. Reorganizacija uradnikov bo imela na čelu pečat strankarstva, njen namen je le ta: izbaciti osebe, ki ne marajo za ono (nemčursko) stranko.

Poročevalec Vesteneck se trudi opravičiti nasvete finančnega odseka po svoji strankarski navadi in se spozabi do očitanja, da je narodna večina kriva viših priklad na davke. Vsi njegovi dokazi pa so puhli in ne morejo prepričati nikogar, če ni tako strasten strankar, kakor so nemškutarji vsi.

Po končani obravnavi se sprejmó predlogi in resolucije finančnega odseka, med katerimi so: 1.) naj deželni odbor pretresa in v prihodnji sesiji poroča, kako je z dnino (dijeti) onih poslancev, ki so na odpustu ali ne pridejo k sejam; 2) naj predloži deželni odbor drugo leto načrt, po ketrem bi se dali deželni uradniki reorganizirati, oziroma plače jim povišati a tako, da bi se kaj prihranilo; 3.) pri deželnem stavbenem uradu naj se nastavi stalen diurnist z 1 gld. 50 kr. na dan, remuneracije deželnih uradnikov pa naj se skrijó, kolikor mogoče; 4.) za leto 1879 se dovoli deželnemu odboru 25.000 gld., da sme za potrebna cestna dela dajati tudi po več ko po 1000 gld. Tako se potrdi ves proračun deželnega zaklada za prihodnje leto.

Il koncu stavi baron Apfaltrern s tovarši vred še nujni predlog: naj bi deželni odbor potezal se pri vladi za to, da se ne upeljejo na Kranjskem davkovski iztirjevalci (Steuer-exekutoren), ker ti bi bili za deželo le novo breme. Deželni predsednik odgovarja, da taki iztirjevalci ne bodo tako strašni, kakor si jih baron Apfaltrern misli, ker bode ž njimi odpravljena vojaška rubežen in se bo vsak jih lahko znebil s prošnjo za podaljšanje plačilnega obroka; tudi sami ne bodo smeli pobirati davka, marveč ta se bo plačeval, kakor dozdaj v davkariji.

Baron Apfaltrern pa vkljub te tolažbe ostane pri tem, da bodo drugi za davkoplačevalce; dežela kranjska je edina med vsemi deželami Avstrije, ki je dokazala, da je z davki preobložena; ker pa spolnuje svojo davkarsko dolžnost po svojih največjih zmožnostih, pač ni zaslužila, da bi se kaznovala s to nadlogo.

Tega mnjenja je ves zbor, zato se ta predlog soglasno sprejme.

Na to je konec seje ob petih popoldne.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 18. oktobra.

Ministerstvo še zdaj ni razglašeno, dasi dunajski listi trdijo, da je bilo pod pred-

sedništvom barona Pretisa že pred nekimi dnevi sestavljeno. Samo za finančno ministerstvo boje ne dobé pravega moža, in najbrže ga bode baron Pretis sam moral obdržati; za učno ministerstvo je neki odločen profesor Süß, ki je bil te dni pri cesarju, bogočastje in notranje pa bo oskrboval Stremayer. Ker so se cesar podali v Budapešt, nekteri listi trdijo, da pred povrnitvijo cesarjevo novo ministerstvo ne bode imenovano.

Dunajski listi naznanjajo, da je grof Beust postal poročnik v Parizu, grof Karolyi pa poročnik v Londonu. — „W. Abendpost“ od 14. t. m. objavlja odgovor vnanjega ministra na turško okrožnico od 8. t. m. Andrassy z veliko nevoljo odbija neresnične pritožbe turške in se čudi, da Turčija že prej od cesarske vlade ni zahtevala pojasnil.

Tudi konstatira, da se nikjer ni plenilo ter primerja človeško bojevanje naše armade s grozovito vojsko Omar paševu l. 1851 in 1852, in pohlevno vojsko z obnašanjem Turkov, ki so naše klali in mučili. Cesarska vojna štela si je v čast, svojo nalogo v duhu evropskega mandata izvršiti, dasi je bila zavrtno napadana.

Hrvatski adresi pišejo madjarski listi, da bode na najvišjem mestu napravila jako nepovoljen vtis. Ker predlog Mažuranovičev ni obveljal, pravijo, je to znamenje, da so zmernejši poslanci popolnoma ob veljavo in ban se bode najbrže svoji časti odpovedal. Madjari naj bi se raje brigali za lastne zadeve in za svojo adresu, kakor pa da hočejo Hrvatoma delati zapreke.

Ogerski državni zbor se snide jutri, slevesno pa ga bodo odprli v nedeljo presvitli cesar s prestolnim govorom.

Vnanje države.

Turčija je albaneški zavezi naznanila, da Rusija odločno zahteva izpraznenje Črnigori pripoznanih okrajev. Tudi Črnogorski knez je to tirjal od nje rekši, da bode sicer prijel za orožje. Vlada dunajska pritrjuje obnašanju Rusije. Ker se Turčija sploh obotavlja izvršiti sklepe berlinskega kongresa, so se pričele med trocesarskimi vladami obravnave, ksko da bi vse tri velevlasti Turčijo prisilile k izvršitvi sprejetih pogodb. „W. Tagblatt“ celo ve povedati, da je Rusija nasvetovala že drugo delitev Turčije. — Tudi z Grško imajo Turki hude zapreke in vojska z njo je neizogibljiva. Za višjega poveljuika bil je imenovan Sulejman paša.

Italijanski minister Cairoli je v Paviji imel govor pred svojimi volilci, katerim je razložil vnanjo in notranjo politiko italijansko ter rekel, da Italija z vsemi državami v miru in prijaznosti živi. — Na turško pritožbo zaradi Avstrije ne bode vlada laška nič odgovorila in tega tudi avstrijski vladi ne naznanila.

Izvirni dopisi.

Iz Ekvadorja v južni Ameriki, 20. avgusta. Po vsem svetu so znane prekucije, ki periodično zadevajo naše južno-amerikanske republike. Nečem tedaj opominjati na našo žalostno preteklost, ampak le konstatirati hočem, da ima katoliška vera, katero povsod sekte najprej napadajo, tudi tukaj svoje pogumne spozovalce, škofo, duhovnike in neduhovnike, ki se v preteklosti in sedanjosti z občudevalnim prenašanjem vsih preganjanj odlikujejo. Sicer se pa kaže, kakor da se hočejo povzročniki tega trpljenja, preplašeni po nasledkih njihovega počenjanja, na pogubnem potu usta-

viti. General Ventimila je precej, ko se je postal predsedništva, prav samovoljno in iz ničevih vzrokov zaukazal odpraviti s sv. Stolom sklenjeno pogodbo ali konkordat. Te določbe, ki začasemu predsedniku nikakor ne pristuje, še celo postavodajalni konvent ni odobril, ker še sence postavnosti ni imela. Pomenljivo je, da se celo nedavno zbrani kongres za to samovoljno odpravo konkordata ni zmenil, in kakor se kaže še celo general Ventimila umeje, da je duševni vpliv cerkveni za mir narodov veliko dobrotljivejši, kakor vpliv vsakotere materialne oblasti, in dozdeva se, da je sklenil s sv. Stolicco se zopet porazumeti. V ta namen je, kakor se iz zanesljivega vira čuje, markeza Lorenzana imenoval za svojega pooblaščenca v Rimu. Če je temu res tako, smemo katoličani pač dobre volje biti, ker ne samo diplomatična izurjenost markeza Lorenzana nam obeta dober uspeh, ampak tudi njegova trdna katoliška načela nam so porok, da bode njemu odmenjeno nalogo le sprejel, če je upati, da se naše (katoličanov) želje izpolnejo. Ne bodem opustil vam o daljnem razvitku te zadeve poročati.

Domače novice.

V Ljubljani 19. oktobra.
(Mest i mlin v Kolesiji) se bode 25. t. m. pri mestnem magistratu dal v najem.

(Velika nesreča) bi se bila 16. t. m. skoraj zgodila na Št. Jakobskem trgu. Ketna, s katero se med zborovanjem deželnega zbora zapre pot mimo redutnega poslopja, bila je ob 7. uri zvečer še razpeta. Neki fiaker pridrdra tje ne zapazivši ketnje in konj pade čez njo, pa urno zopet vstane in zdirja naprej. Vsled velike sile se ketna vtrga in konj s kočijažem vred srečno odide nesreči, ki je obema pretila. Naj ta dogodek dotične kroge podučiti, da bodo te verige ali ketne o pravem času zapenjali in odpenjali, ter zvečer svetilnico nanje obesili, če že morajo biti razpete.

(Obesil) se je 16. t. m. v gostilni „pri zamorcu“ neki Boyčan, Jernej Gollio po imenu 53 let star, ki bi bil imel vsled prigovarjanja žene iti v Bosno, pa mu je primanjkovalo poguma.

Razne reči.

— Sodnijska adjunkt sta postala Jožef Senčar v Kočevji, in Adolf Pfefferer v Metliki.

— Linzer theol. Quartalschrift prišel je ravnokar na svitlo 4. snopič, ki obsega: I. Behandlung der Poenitentien, welche schlechte Zeitungen lesen. Von Domkapitular Dr. Ernest Müller in Wien II. Die Wichtigkeit der Volksauffassung für die praktische Theologie. Von P. Georg Kolb S. J. III. Das Beichtgeheimniss. IV. Aus den hinterlassenen Schriften des sel. Prof. Dr. Jos. Reiter IV. Die direkte Leugnung des Primates und das vaticanische Concil. Von Prof. Dr. Sprinzl in Salzburg. V. Das Leiden Christi. Von Prof. Dr. Schmid in Linz VII. Ueber die Auswahl der katholischen Hausbücher. Von Professor Josef Schwarz in Linz. VI. Homiletische Briefe. Von Joh. Trunkfass in Ried. VIII. Pastoralfragen und Fälle: 1) Unterschied zwischen dem canonischen und bürgerlich-österreichischen Ehrechten. III. Von Prof. Dr. Hiptmair in Linz. 2) Ein Fall über den geistlichen Besitz. Von Ed. Friedrich, Studienpräfekt in Wien 3) Kann ein liberaler Katholik die sakramentale Lossprechung erhalten? Von Subrektor Dr. Josef Kopalik in Wien 4) Ehen österreichischer Staatsbürger im Auslande. Von Prof. Dr. Ottokar von

Gräfenstein in Admont. 5. Pastoralbriefe über den katechetischen Unterricht. Von Dechant B. J. Höllrigl in Ybbs 6) Das ewige Licht. Von Pfarrer. Josef Siler in Oswald 7. Grundentlastung-obligationen. Vinkulirung und Verloosung derselben. Von Consistorialsekretär A. Pinzger in Linz. 8) Einlösung von verloosten vinkulirten Lotto-Staatschuldverschreibungen. Von demselben 9) Eine Dispens vom Hindernisse der Schwangerschaft und vom gänzlichen und theilweisen Aufgebote. Von Pf. M. Gepl in Opponitz 10) Eine Begräbnissgeschichte mit Nutzenanwendung. Von Dr. Scheicher in St. Pölten 11) Bedeckung des Altars. V. Pf. P. A. Scherer in Achenthal, Tirol 12) Unterricht über die einzelnen Skapulier. V. J. Moser in Linz 13) Ein casus confessionalis 14) Ein Gewissensfall über Restitucion IX. Literatur: 1) Ein neues Evangeliumbuch 2) Laurent. Das heil. Evangeliumbuch. Recens. v. Prof. Dr. Schmid 3) Grasers Predigten. Recens. v. Stadtpfarren. L. Hauch in Linz 4—5) Dippel. Die beiden Grundfragen der Gegenwart — Bender. War Parker ein gültig geweihter Bischof? Recens. v. Prof. Dr. M. Fuchs in Linz 6) Heinrich. Dogmatische Theologie. Recens. v. Lector P. Gottfried Noggler in Innsbruck 7) Kulesch. Geschichte Döblingers. Recens. v. Canonikus Dr. Anton Kerschbaumer in Tulln 8) P. Schmid. Catalogus Codicum Manuscriptorum Monast. Cremifanensis. Recens. v. Bibliothekar A. Czerny in St. Florian 9. Hense. Lourdes und seine Wunder. Recens. v. Dr. Gutberlet in Münster X. Kirchliche Zeitläufte von Dr. J. Scheicher IX. Regierungsacte des ersten Bischofes von Linc. Von Fr. Scheiblerger XII. Miscellanea: 1) Das goldene Zeitalter. Von Consistorialrath Karl Koppreiter in Weissenkirchen. 2) Inhaltsverzeichnis von Broeshüren und Zeitschriften. 3) Pränumerationen Einladung für 1879. Inhaltsverzeichnis des Jahrganges 1878. — Tittelblatt. — Vsako četrtletje izide 1 snopič, 8—9 tiskanih pol, 4. snopič jih ima celo 11 1/2. Izdaja se redno 15. januarja, 15. aprila, 15. julija in 15. oktobra. Najlaglje se naročuje po poštinih nakaznicah pod naslovom: „An die Redaction der Quartalschrift in Linz, Harrachstrasse Nr. 9.“ Tudi pošte domače in vnanje sprejemajo naročila. Cena po pošti, pri opravištvu in v knjigarnah 3 gl. 50 kr. Naročnina se sprejema tudi med letom.

Eksekutivne dražbe.

19. oktobra: 2. Mikolič iz Ribnice, 1. Boje iz Dolenje vasi, 1. Knol in Merhar iz Ribnice, 1. Miklič iz Podtabra, vsi v Ribnici. 2. Poljanšek iz Lazov v Kamniku. 2. Milharčič iz Hrušaja, 2. Srebotnjak iz Šmihela, 1. Premrov iz Malega Ubelskega, 1. Papis iz Senožeč, 1. Podboj iz Šmihela, 1. Baje z Razdrtega, vsi v Senožečah. 2. Horvat iz Bubnarea v Metliki. 1. Magajna v Postojni. 1. Šušteršič z Jezera, 1. Žele iz Slavine, oba v Ljubljani. 1. Kodela in Lisjak iz Budanj 1. Ferjančič iz Zapolič, vsi v Vipavi. 1. Urankar iz Gabrovice, 1. Vavpetič iz Rafolč, 1. Ribič iz Ihana, vsi na Brdu.

21. oktobra: 3. Marn z Vrha v Mokronogu.

3. Korošič iz Lipnice v Radolici. 2. Novak in 1. Levec v Ljubljani. 2. Baznik z Dernova in 2. Zakrajšek iz Srednjega Arta, oba v Krškem. 1. Cerpian od Bele cerkve v Novem mestu, 1. Hren z Rebra v Žužemberku.

G. PICCOLI,

lekar v Ljubljani, na dunajski cesti „pri angelju“,

s podukom o rabi vred velja 10.

priporoča:

1. Tr. Rh. Comp. spleti imenova

Franc-ova esenca,

izvrstno pomagajo zoper vse notranje bolezni v želodcu, pri telesnih zaprtijah, hemoroidih itd. Ta tinktura se vsakej družini najgorkeje priporoča, ker je že veliko tisoč ljudem k zdravju pripomogla Stenleica.

2. Dr. Mora-ovo zdravilo zoper mrzlico pomaga pri tej bolezni neizmottljivo, steklenica velja 80 kr.

3. Malinčni sok (Himberabguss) iz domačih, gorških malin, v steklenicah, ki držé 1 kilo — po 80 kr. — Temu, ki več kupi, še ceneje.

4. Anaterinina ustna voda, steklenica velja 60 kr., in zobni prah, škatlica po 40 kr.

5. Prah za pokončanje bolh, ščurkov in drugega mrčesa iz pravih dalmatinskih rož, paket po 10 kr.

6. Homeopatična apoteka, popolnem uredjena po prof. Haager-ju:

1 steklenica jagodie velja 10 kr.

1 steklenica tinkture velja 20 kr.

Vsako naročilo se natanko po naročilu pravi v zahtevanej stopni močno.

7. Dorsch — ribje olje, se rabi zoper škrofelje, škrofelnačne kostne bolezni, sušico, kašelj itd., steklenica velja 60 kr., z železozodijem 1 gl. Gospod G. Piccoli, lekarničar v Ljubljani.

Kašelj in teška sapa sta me hudo nadlegovala, zato sem po zdravnikovem nasvetu tri mesece zavžival Vaše Dorschevo ribje olje z železozodijem. — Že po zavžitju nekoliko steklenic sem čutil veliko olajšanje, — zdaj pa se imam samo izvrstnej zdravilnej moči tega olja zahvaliti, da sem kašelj čisto odpravil, in svoje zdravje zopet zadobil. Zato morem to zdravilo očitno najgorkeje priporočiti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1878.

Janez Kilar, trnovski kaplan.

Pismena naročila z naslovom: G. Piccoli, lekarna v Ljubljani, se točno izvršujejo proti poštenemu podvzetju. (1)

Naznanilo.

Jemljem si čast, naznaniti svojim častitim klijentom in slavnemu občinstvu, da sem se povrnil iz Bosne v Celje, in da sem zopet prevzel vodstvo svoje pisarne.

Dr. Josip Sernee, odvetnik.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranju		V Sodražici		V Mariboru		V Ptaju		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	7	15	6	84	7	80	9	14	6	50	5	40	5	80	9	46	8	90
	(mernik)	2	20	2	10	2	40	2	80	2	66	1	9	1	80	2	72	2	73
Reži	(hektoliter)	4	90	4	90	4	88	—	—	4	90	4	40	4	50	5	86	7	—
	(mernik)	1	50	1	50	1	60	—	—	1	90	1	35	1	38	1	80	2	—
Ječmena	(hektoliter)	4	8	4	50	4	55	4	90	4	50	4	20	5	40	6	72	5	20
	(mernik)	1	25	1	32	1	34	1	50	1	38	1	29	1	55	2	7	1	36
Ajde	(hektoliter)	6	20	5	—	4	55	5	76	4	80	6	40	4	17	5	78	6	70
	(mernik)	1	90	1	52	1	34	2	—	1	48	1	97	1	26	1	85	2	6
Prosa	(hektoliter)	5	55	6	—	4	56	5	84	4	60	4	60	7	80	4	46	8	60
	(mernik)	1	70	1	85	1	34	1	60	1	42	1	42	2	40	1	86	2	66
Turšice	(hektoliter)	5	38	6	—	5	52	6	50	4	60	4	20	6	60	5	97	6	40
	(mernik)	1	65	1	85	1	87	2	—	1	42	1	29	2	53	1	84	1	97
Ovsa	(hektoliter)	2	78	3	35	2	92	3	26	2	40	2	50	3	25	3	97	4	—
	(mernik)	—	86	1	—	—	90	1	—	—	78	1	78	1	—	1	21	1	22